

Mahalli İdarelerin Hizmet Sunumunda Etkinlik: Salihli Belediyesi Jeotermal Örneği

Öğr. Gör. Cüneyt TUNCER

Celal Bayar Üniversitesi, Salihli Meslek Yüksek Okulu, SALİHLİ

ÖZET

Çalışmamızda hizmetlerin gerçekleştirilmesinde Mahalli idarenin etkinliği araştırılmaktadır. Bu çalışmada Salihli Belediyesi araştırma konusu yapılmıştır. Öncelikle teorik bilgi verilmiştir. Daha sonra Salihli Belediyesi jeoter mal hizmetinin ölçeği ve jeotermal hizmeti ile ilgili anket çalışması yapılarak, jeotermal hizmetinin gerçekleştirilmesinde etkinlik araştırması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mahalli İdare, Mahalli Hizmetler, Salihli Belediyesi.

The Example of the Salihli Municipalitys Jeothermal Activity As a Local Service Presentation

ABSTRACT

In our study ,the efficiency of the local administration on presenting social service has been studied.Because of the specific example, a field research has been done in Salihli municipality.At first information has been given.Later ,the information about the Salihli municipalitys application of jeothermal has been gathered ,by a poll (system) consequently,the research on the Salihli municipalitys presentation of jeothermal service has been done and the results of the research have been analyzed.

Key Words: Local Administration, Local Services, Salihli Municipality.

GİRİŞ

Piyasa üretiminde tüketicilerin her biri ayrı bir mal ve hizmet biriminden yararlanırlar. Tüketiciler satın aldıkları mal ve hizmet birimlerinin tüm faydasını sadece kendileri tüketirler. Serbest rekabet şartlarında piyasa bu ürünlerde kendiliğinden en uygun üretim düzeyini (etkinlik) gerçekleştirebilir.

Kamu hizmetlerinin ekonomik yapı içindeki temel nitelikleri, arzın siyasal talepçe düzenlenmesi, aynı ürün biriminden ortak tüketim, hizmetten yararlananların birbirine tüketimde rekabet içinde olmamaları kabulüne dayanır. Tüm kamu hizmetlerinin ortak niteliği siyasal talepçe düzenlenmeleridir. Kamu hizmetleri mevcut ekonomik yapının karakteristik özelliğine göre farklı şekillerde tezahür edebilir (Bulutoğlu,1995:65). Bazı kamusal mal ve hizmetlerin faydası özel mal ve hizmetler gibi pazarlanabilir. Yalnız bu tip mal ve hizmetlerin sunumunda etkinliğin sağlanması için, dışsallık özelliği dolayısıyla kamusal müdahalenin zorunlu olması gerekir.

Teknik anlamda etkinlik, üretim teknolojisinin en düşük girdi (maliyet) ile en yüksek çıktının (fayda) sağlanabilmesidir. Bu etkinliğe “tahsis edici etkinlik” de denilebilir ve optimal fiyatlandırma ile açıklanabilir. Bir hizmetin sunumunda etkinlik ise, hem marjinal fiyatlandırma koşulunun varlığı ile (teknik etkinlik), hem de hizmetin tüketici tercihlerinin tam olarak karşılanması ile

(tüketici refahının maksimizasyonu) sağlanabilir. Bu iki açıklama tarzı, üretim etkinliği ve talep etkinliği olarak yerinden yönetim literatüründe yer almaktadır (Sakıncı,1997:324).

Etkinlik argümanı, iki temel varsayımı kabul eder. Birincisi sınırlı dışsallıkların varlığıdır. Yerel kamusal malların tüketicilerine faydası sadece hizmetin sunulduğu alanda yaşayanlar için geçerlidir. İkincisi, tüketici tercihlerine göre mali yük paylaşımıdır. Yerel yönetimler yerel halkın tercihleriyle uyuşan mal ve hizmet demetini sunacaklarından, fiyatlandırmada talebe göre tespit edilebilecek ve en iyi hizmeti en düşük maliyetle sunmak için yerel yönetimler arasında rekabet teşvik edilecektir. Böylece etkinlik sağlanacak ve sunum maliyetleri içselleştirilecektir. Etkinlik perspektifinden, yerel hizmetlerin finansmanı mümkün olduğunca fayda esasına göre sağlanmalıdır. Finansman kaynağı olarak da, fayda vergileri ve kullanıcı fiyatları uygun olacaktır. Yerel hizmet sunumunda etkinliğin sağlanabilmesi için;

- Yerel kararların halkın denetimine ve bilgisine açık olması gerekir. Karar alma sürecinin demokratik olması ölçüsünde yerel halk alınan kararların maliyet ve faydalarını önceden takdir edebilir ve tam bir enformasyona sahip olabilir.
- Fayda ve maliyetler, yerel alanın dışına taşmamalıdır.
- Yerel hizmet sunumunda özel sektörün katılımı sağlanmalıdır (Sakıncı,1997:324).

Girdi/Çıktı şeklinde formüleleştirilen verimlilik en az kaynakla (maliyetle) en çok çıktıyı elde etmek biçiminde ifade edilmektedir. Burada geniş anlamıyla çıktı (output) , örgütün amacı olan üretim, üretilen mal veya hizmet; girdi (input) ise, sermaye, hammadde, emek, vergi ve diğer harcamaları ifade etmektedir (Küçük,1995:16-23).

Kâr amacı gütmeyen çeşitli kamu ve özel örgütlerde verimliliğin tam olarak ölçülememesi, verimliliği bir ölçüt olarak alan ve verimlilikten daha geniş bir kavram olan etkinlik kavramının ortaya atılmasına neden olmuştur. Etkinlik kavramı üzerinde düşünürler tam bir fikir birliği içinde değildir. Etzioni, Barnard, Hall ve Price'a göre etkinlik, kamunun amaçlarını gerçekleştirme derecesidir. Katz ve Kahn ise etkinliği, kamunun (örgütün) çıktılarının mümkün olan bütün yollardan en yüksek düzeyde çıkarılması olarak tanımlamaktadır. Chris Argyris'e göre ise, amaçların başarılmasında denge ya da optimalliktir. Bu bağlamda yerel yönetimler, hem etkili hem de verimli bir şekilde hizmet üretme ve dağıtma sorumluluğunu taşımaktadırlar (Ceritli,2002:10).

Charles Booth ve Webb'ler, asgari ulusal yaşam düzeyi kavramını ortaya atmış ve buradan hareketle herkesin en düşük düzeyde de olsa belediye hizmetlerinden yararlanması gerektiğini belirtmişlerdir (Keleş,1994:45).

Kamusal nitelikli mal ve hizmetlerin optimal üretim ve tüketim noktası, marjinal sosyal faydaların marjinal sosyal maliyetlere eşit olduğu noktadır. Kamusal mal ve hizmetlerin bir kısmı yarı kamusal mal ve hizmet özelliğini taşıyabilir. Bu mallar piyasada üretilen ve fiyatlandırılabilen, ancak dışsallık özelliğinden dolayı kamu kesimi tarafından müdahale edilerek üretilmesi gerekli

olan mallardır. Özel sektör tarafından üretim gerçekleştirildiğinde, marjinal fayda marjinal maliyet yaklaşımıyla, kâr maksimizasyonu sağlayacak şekilde üretim gerçekleştirilecektir. Bundan dolayı, sosyal fayda sosyal maliyet eşitliğini sağlayacak ve dışsallıkları içselleştirecek bir üretim söz konusu olmayacaktır. Bazı yarı kamusal mal ve hizmetlerin üretim ve tüketimlerinin neden oldukları dışsallıklar, bölgesel sınırlar içinde kalır. Su kanalizasyon hizmetlerinde olduğu gibi. Bu hizmetleri mahalli idareler daha etkin bir şekilde yerine getirir.

A-PARETO OPTİMUMU

Mevcut girdi ve çıktılar arasında yapılan kaydırmalar ve yeniden düzenlemelerle hiç kimseye zarar vermeden, herhangi bir kimsede haz veya tatmin sağlama imkanı bulunabilirse kaynak kullanımından maksimum refah sağlanmamıştır. Ekonomide optimum kaynak dağılımına, ancak girdi ve çıktılar arasında yapılan yeni düzenlemelerle hiç kimseye zarar vermeden bir kimseye tatmin sağlama imkanı kalmadığı zaman erişilmiş olur (Nemli,1984:18). Girdi ve çıktılarda değişme ve kaydırma olması halinde bazı kimselerin refahı artarken, bazı kimselerin refahı azalıyor bu hareketi yapmanın artık bir anlamı kalmamaktadır. Pareto'nun bu açıklaması literatürde genellikle, bir kimsenin durumu başkalarının durumunu bozmadan iyileştirilemiyorsa bu bir optimum durumun varlığını kanıtlar. Bu koşullar altında etkin kaynak kullanımı gerçekleşmiş, yani toplum refahı maksimize edilmiştir. Bu durumda;

- Tüketiciler arasında tüketim mallarının bölüşümü etkindir. Çünkü tüketicinin mal bileşiminde yapacağı her değişim tatminde azalışa neden olacaktır.
- Mal ve hizmetlerin üretiminde etkinlik gerçekleşmiştir.

B-TAM REKABETTEN SAPMALAR VE KAMU EKONOMİSİ

İktisadi refah teorisinin üretim yönü kaynakların optimum etkinlikle kullanılmasına, bir diğer söyleyişle optimum kaynak dağılımına, tüketim yönü de adil bir gelir bölüşümüne bağlıdır. Gelir dağılımını veri kabul edersek, iktisadi refahı maksimize edebilmek için kaynakların optimum dağılımını gerçekleştirmek gerekir. Bunun anlamı, kaynakları toplumun refahını mümkün olan en iyiye ulaştıracak mal ve hizmetlerin üretimine tahsis etmek demektir (Nadaroğlu,2001:41).

Tam rekabet piyasasında meydana gelen sapmaların meydana getirdiği olumsuzlukları kamu ekonomisi üretici birimleri kaldırmaya çalışmaktadırlar. Piyasa ekonomisi bir takım mal ve hizmetleri etkin bir şekilde üretememektedir. İşte bu noktada kamu ekonomisi ortaya çıkar ve etkinliği sağlamaya çalışır.

b.1.KAMUSAL MALLAR

Samuelson kamusal malları ,”herhangi bir bireyin tüketiminin diğer bireylerin aynı miktarı tüketmelerinde bir azalmaya yol açmayan ve ortak tüketilen” mallar olarak tanımlamıştır. Tam kamusal malların en önemli özelliği, malın tüketim faydasının birey tarafından içselleştirilememesi, malın tamamının

olumlu dışsallıklara sahip olmasıdır. Bir anlamda tam olumlu dışsallık ile bölünememe, pazarlanamama ve ortak tüketim özelliğine sahip olmasıdır (Muter-Çelebi-Sakınç,2006:19). Bölünmezlik özelliğinden dolayı tüketimde rakip olmama ve tüketimden mahrum bırakılmama özelliklerine sahip bulunan kamusal malların faydası ya geneldir veya lokal bir bölgeyi kapsar.

Bir kısım kamusal malların faydaları bölgesel düzeyde bölünmezdir. Sadece belli bölgelerin sınırları içinde yaşayanlar bu hizmetlerden fayda elde ederler. Jeotermal hizmetleri gibi.

b.1.1. Arz yönünden etkinlik, Optimum hizmet alanı

Bölgesel düzeydeki kamusal malların üretiminde aynı miktardaki üretim girdilerinden(input) nicelik ve nitelik itibariyle daha fazla ve daha iyi hizmetin (output) elde edilebilmesi şu üç faktöre bağlıdır.

- Hizmetin Kalitesi,
- Hizmetin Yayıldığı alan,
- Kişi sayısı (Nüfus).

Optimum hizmet alanı, azalan marjinal maliyetlerin son bulup tekrar yükselmeye başladığı alan olarak kabul edilebilir. Faktör kullanımında üretim etkinliği, hizmetin kalitesiyle nüfus yoğunluğuna bağlıdır. Hizmetin kalitesi ve nüfus yoğunluğu veri kabul edildiğinde, hizmet alanı azalan maliyetler ile üretimin sürdürülebileceği noktaya kadar genişletilecektir.İşte bu alan mahalli idareler açısından optimal hizmet alanıdır (Ulusoy-Akdemir,2001:37).

Yukarıdaki koşullar bölgesel düzeydeki kamusal malların üretiminin, bölgesel üretici birimleri tarafından daha etkin bir şekilde sunulabileceğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bölgesel kamusal mallarda etkin kaynak kullanımı optimum hizmet alanının saptanması sorununa bağlanmaktadır. Belli bir nüfusa sunulan hizmetin alanı genişledikçe marjinal maliyetler azalacaktır. Alan genişledikçe belli bir noktadan sonra marjinal maliyetler yükselmeye başlayacaktır. İşte bu denge noktasında hizmetin üretimi optimumdur.

b.1.2. Üretimin Tüketici Tercihlerine Göre Düzenlenmesi

İktisadi optimumun sağlanmasında tüketici tercihleri de önemlidir. Özellikle seçim mekanizmasıyla tüketici tercihlerinin de üretilecek mal ve hizmetlerin niteliği ve miktarı üzerinde belirleyici olmaktadır.

b.2.YARI KAMUSAL MALLAR VE DIŞSALLIKLAR

Özellikli olan bazı mal ve hizmetlerde tüketimden mahrum bırakılmama ilkesi geçerli değildir. Bu tip mal ve hizmetlerin faydalarından herkes yararlanmaz. Piyasa koşulları içerisinde üretilip pazarlanabilen mallar olarak da ifade edilebilir. Bu mal ve hizmetlerin bir kısmı dışsallık yarattığı için ilgili kamu üretici biriminin bu alanda üretim yapması zorunluluğu doğmaktadır. Kamunun bu alana müdahale etmesi tamamen etkinlik kriteriyle izah edilebilir. Ayrıca

sosyal özelliği ağır basan bazı yarı kamusal mal ve hizmetler de vardır. Jeotermal hizmetlerini buna örnek olarak gösterebiliriz.

Jeotermal hizmetinin yarı kamusal bir hizmet olduğu bu kriterler dahilinde kabul edilebilir. Jeotermal hizmeti, bölgesel bir hizmet olmakla birlikte yarı kamusal bir hizmet niteliğine sahiptir. Belirli bir alanda (lokal) ısıtma hizmeti sağlanarak fayda yaratılmaktadır. Hizmetten fayda elde edenler aynı zamanda bu hizmetin maliyetini de karşılamak durumundadırlar. Bu yönüyle fayda bölünebilirlik ve pazarlanabilirlik özelliğine sahiptir. Jeotermalle ısıtma hizmeti aynı zamanda pozitif dışsallık yaratmaktadır. Hava kirliliğinin ortadan kaldırılması, seracılık faaliyetlerinin yapılması gibi.

Bu hizmet doğal tekel niteliğine haiz olması nedeniyle, yerel idarenin hizmet faaliyetini yüklenmesi bu alanda üretim ve tüketimde etkinliğin optimal düzeyde gerçekleşmesini sağlayacaktır.

Optimal hizmet alanı, her yeni genişleme alanının yarattığı toplam marjinal maliyetlerdeki düşme, hizmetin yayılma alanını genişletici etki yaratacaktır. Bu da hizmet etkinliğinin sağlanmasında optimaliteyi ortaya çıkaracaktır.

Jeotermalle ısıtmanın yayıldığı alanın sabitlenmesi ve yeni abonelerin yerel idare tarafından kabul edilmemesi etkinlikle ilgili bir durum olarak değerlendirilecektir. Alansal genişleme (hizmetin yayıldığı alan) hizmet genelinde ısıtma sorunu yarattığı için, yerel idare doğal olarak hizmette etkinliğin optimal bir düzeyde gerçekleşmesini sağlamak için yeni aboneleri kabul etmeme ve alansal sabitlemeye gitmesi, etkinlik açısından olması gereken bir durumdur. Alansal genişleme belli bir düzeyden sonra marjinal maliyetleri yükselterek hizmetin yayıldığı alan genelinde hizmetin üretim ve tüketiminde etkinliğini bozacaktır. Marjinal sosyal faydanın, marjinal sosyal maliyetlere eşit olduğu noktaya kadar, jeotermal hizmetlerinin üretim ve tüketiminde etkinlik sağlanacaktır. Marjinal sosyal maliyetlerin, marjinal sosyal faydayı aşması durumunda hizmette etkinliğin sağlanmasını bozacaktır. Her yeni ilave abone sınırlı olan kaynak nedeniyle ısıtma problemini ortaya çıkaracak, böylece etkinliğin diğer bir ölçütü olan hizmetin kalitesini düşürecektir.

C. JEOTERMAL HİZMETİNİN SAĞLANMASINDA ETKİNLİK ARAŞTIRMASI SALİHLİ BELEDİYESİ ÖRNEĞİ:

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ekonomik ve temiz enerji temini ve çevre kirliliğini (küresel sera etkisi) önlemek çok büyük önem kazanmıştır. Bu konuda en iyi çözümü getiren, en temiz enerji çeşidi olan jeotermal enerjidir. Günümüzde jeotermal enerjinin ısıtma maksatlı en temiz enerji olduğu kabul görmüştür. Bu proje ile Salihli’de konutların fosil yakıtlara göre çok ucuza ısı enerjisini temin etmesi sağlanmış ve fosil yakıt kullanılmayarak hava kirliliği azaltılmıştır. Türkiye’nin 15 önemli jeotermal alanlarından birisi olan Salihli-Kurşunlu jeotermal alanı Salihli ilçe merkezine yaklaşık 7 km mesafede yer almakta ve burada bulunan jeotermal enerji ile Salihli ilçe merkezinde toplam 24.000 konutun merkezi olarak ısıtılması planlanmıştır. Sistemin amacı ilçedeki

konutlara yaz kış kullanım sıcak suyu hazırlama enerjisi ve kışın ısıtma enerjisi temin etmektir. Salihli-Kurşunlu kaplıcası bölgesinde bulunan jeotermal alandan üretilen jeotermal akıştan Salihli jeotermal merkezi ısıtma sisteminin enerji kaynağını oluşturmaktadır. Isı merkezinde Jeotermal suyun enerjisi ile ısıtılan temiz su, şehir içinde ısıtılacak konutlara özel paket borularla ulaştırılmaktadır. Konutlarda ısıtma ve kullanım sıcak suyu hazırlama enerji olarak kullanılmakta ve sıcaklığı indirildikten sonra ısı merkezine dönmektedir.

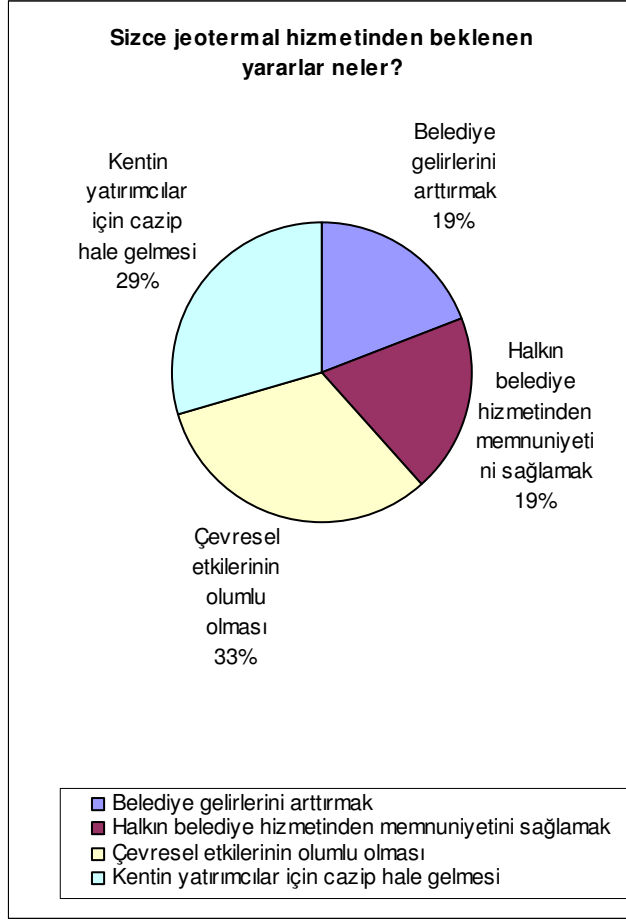
Bu çalışmanın sonuçları yapılan anket çalışmasına dayanmaktadır. Ankete katılan kişiler her meslek grubundan olduğu gibi, jeotermal hizmetinden yararlanan ve bu hizmetten yararlanmayan toplum kesimleri dikkate alınarak yapılmıştır. Jeotermal hizmetini yürüten belediye çalışanları da ankete katılmışlardır. Ankete katılan denek sayısı 120 kişidir. Bu araştırma belediyenin sağlamış olduğu jeotermal hizmetinde etkin olup olmadığı ile ilgilidir.

c.1.Ölçek:

	Kişi		Metrekare
Kesin abone sayısı	4654	Kesin abone alanı	579.777
Kullanım abone sayısı	3726	Kullanım abone alanı	462.562

	100 metrekare	1 metrekare
Isınma maliyeti	31 YTL.	0.31 kuruş

Toplam yatırım(Bugüne kadar)	15.000.000.000.TL (15.000.YTL)
Kamu payı	%65
Kullanıcı Payı	%35

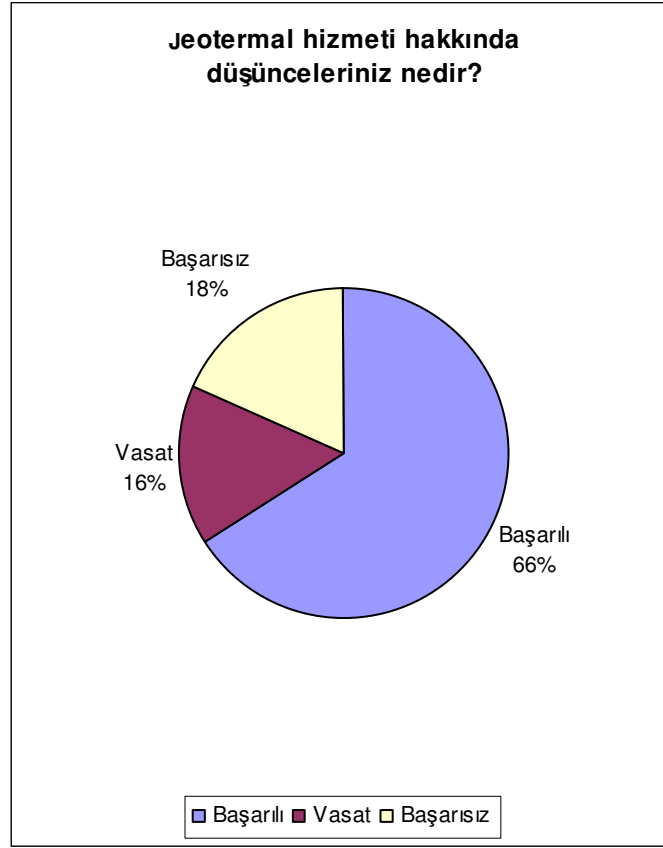

ŞEKİL 1

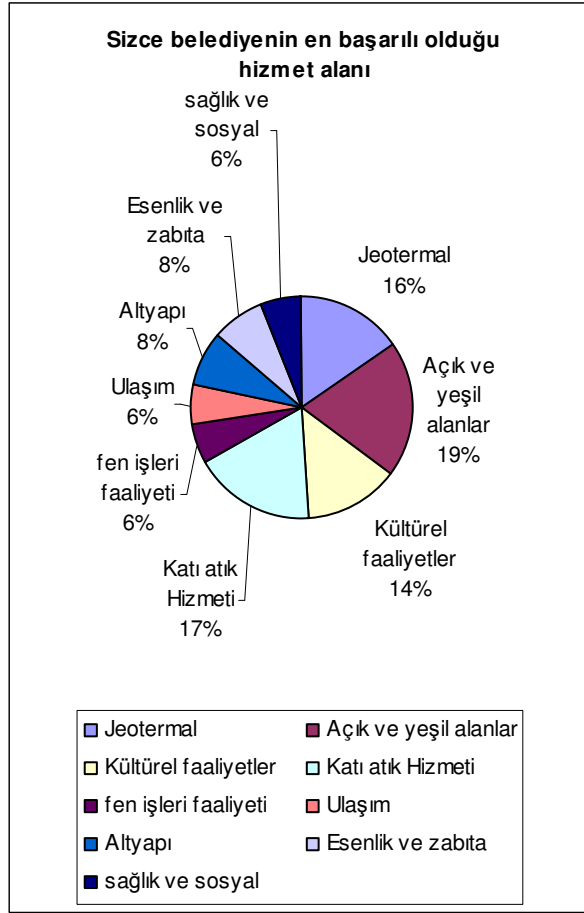
Şekil 1’de Jeotermal hizmetinden beklenen yarar sonuçlarına bakıldığında öncelikli olarak çevresel etkilerinin olumlu olması ön sırada yer almaktadır. Aslında bu tespit son derece rasyoneldir. Jeotermal hizmeti niteliği gereği ekosistemin bir parçası olarak değerlendirilebilir. Çevreye aynı zamanda pozitif dışsallık yayması bakımından çevre dostu bir hizmet türü olarak değerlendirilir.

İkinci sırada ise jeotermal hizmetinin yatırımcılar açısından cazip hale gelmesi faktörüdür. Kentte jeotermal ısıtmalı seracılık ve termal turizme yönelik yatırımların artması bu değerlendirmeyi kanıtlamaktadır.

ŞEKİL 2

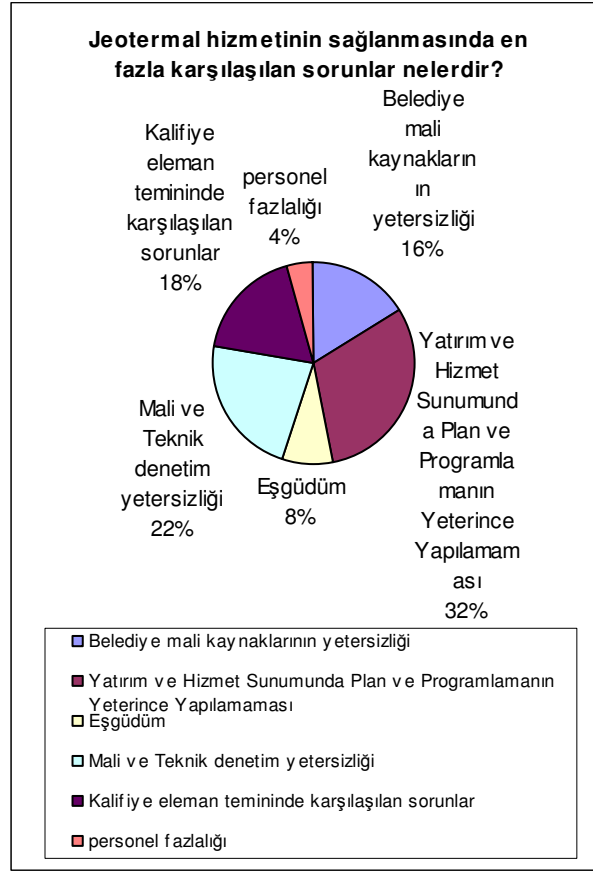

Şekil 2’de Salihli’deki ahalinin %66’sı jeotermal hizmetinin belediye tarafından başarılı bir şekilde yürütüldüğünü kabul etmektedir.

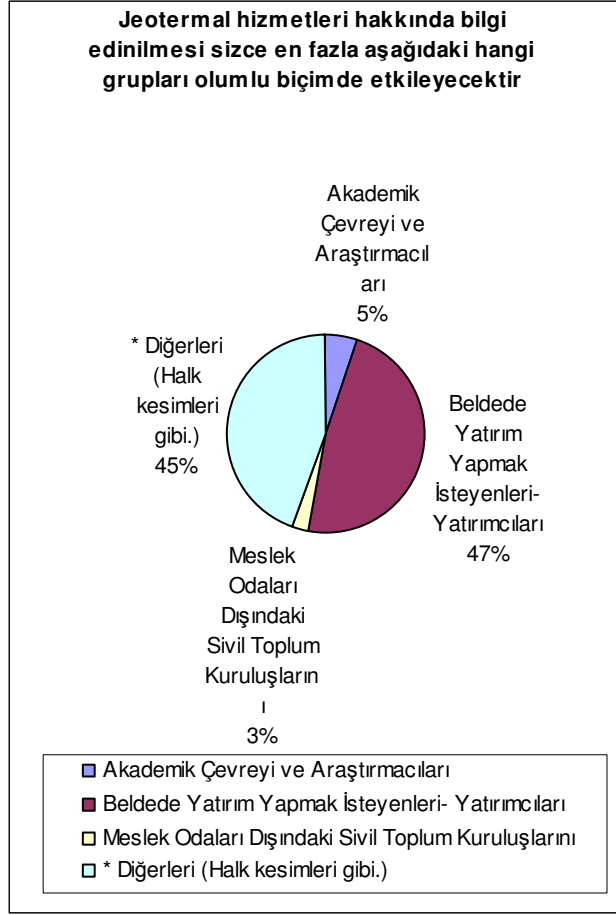
Şekil 3’de Jeotermal hizmeti, belediyenin en başarılı hizmetleri olan katı atık hizmeti, açık ve yeşil alanlar ve kültürel faaliyetler arasında yer almaktadır. Jeotermal hizmetinin üçüncü sırada yer alması muhtemelen bu hizmetin daha yeni bir hizmet olması nedeniyle, hizmetin üretimi esnasında meydana gelen aksamaların etkili olduğu kabul edilebilir.

ŞEKİL 4

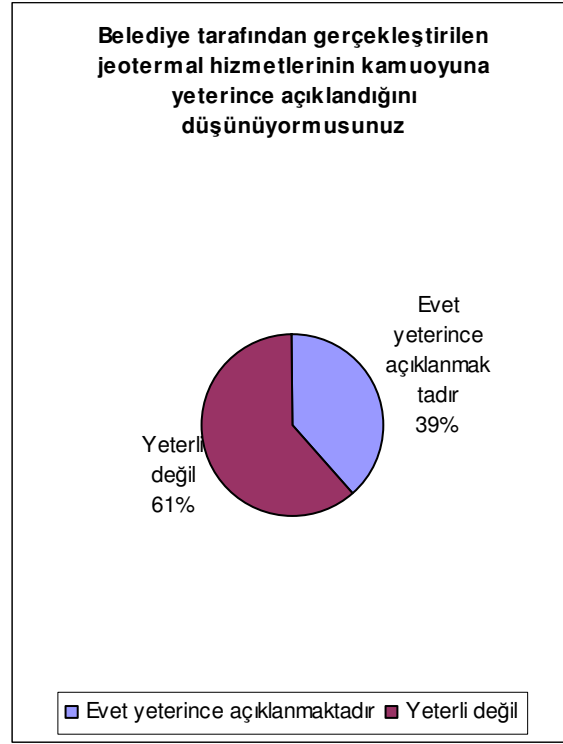
Şekil 4’de Jeotermal hizmetinin sağlanmasında en fazla karşılaşılan sorun %32 ile yatırım ve hizmet sunumunda plan ve programlamanın yeterince yapılamaması,%22 ile mali ve teknik denetim yetersizliği gelmektedir.Bir başka önemli sorun olarak ta %18 ile bu hizmetin sunumunda istihdam edilecek kalifiye eleman yetersizliğidir.

ŞEKİL 5

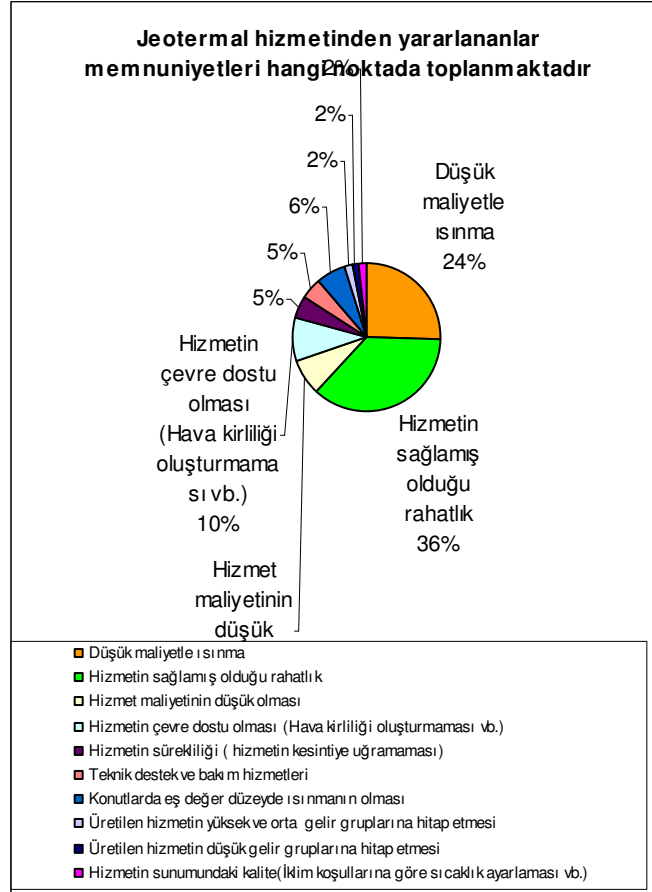
Şekil 5’de Jeotermal hizmetlerinin yaymış olduğu veya yayacağı pozitif dışsallığın daha çok yatırımcıları etkileyeceği, arkasından bu hizmetten yararlanan ve yararlanmayan halk kesimleri içinde bilgilenmenin önemli olduğu , şekilde görülmektedir.

ŞEKİL 6

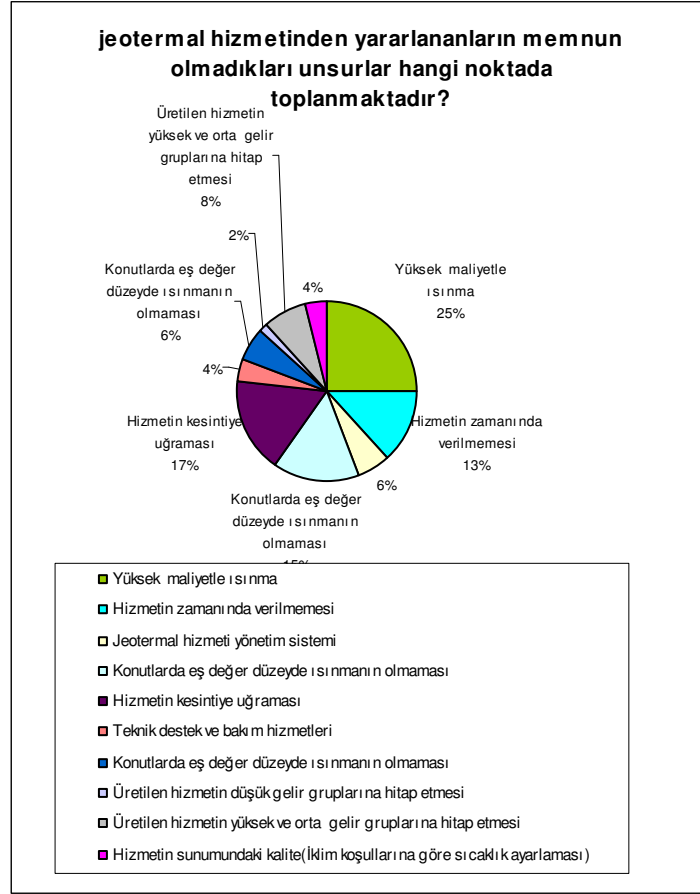

Şekil 6'da Belediye tarafından gerçekleştirilen hizmetin kamuoyuna yeteri derecede açıklanmadığı şekilde görülmektedir. Ankete katılanların %61'i bu hizmetin belediye tarafından yeterince kamuoyuna tanıtılmadığını ifade etmişlerdir.

ŞEKİL 7

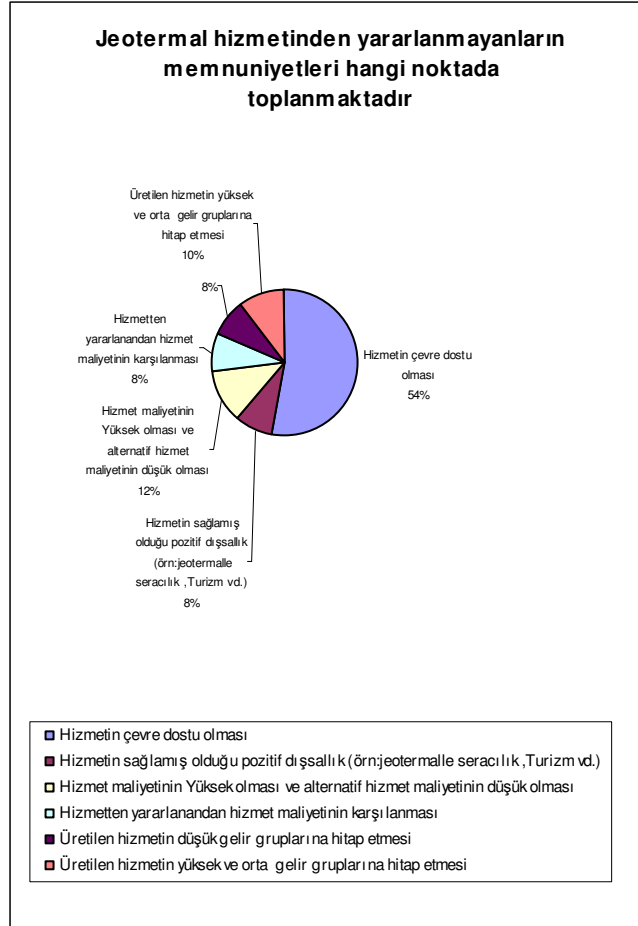

Şekil 7'de ankete katılanların %36'sı jeotermal hizmetinin rahatlık sağladığını, %24'ünde düşük maliyetle ısıtmanın gerçekleştirildiğini ifade etmişlerdir.

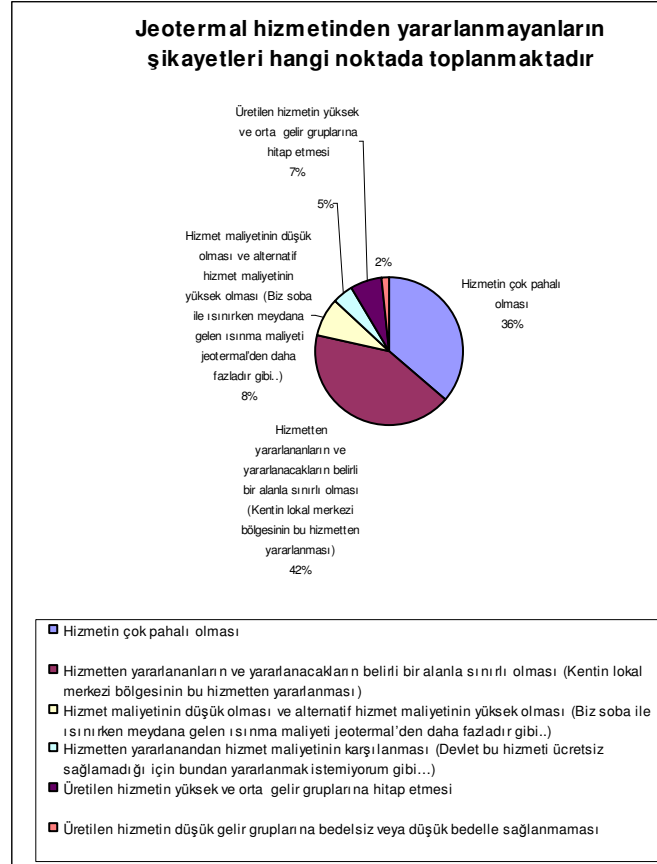

Jeotermal hizmetinden yararlananların ağırlıklı olarak şikayet ettikleri konuların başında ısınma maliyetinin yüksek olması %25, hizmetin zamanında verilmemesi %13, konutlarda eş değer düzeyde ısınmanın olmaması %15 noktalarında toplanmaktadır.

ŞEKİL 9

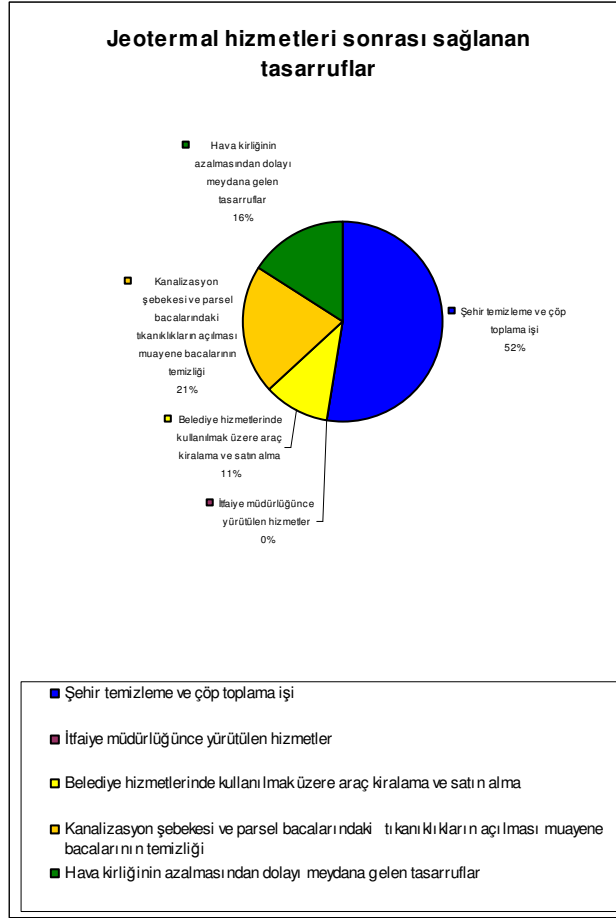
Jeotermal hizmetinden yararlanmayanların memnuniyetleri ise ağırlıklı olarak bu hizmetin çevre dostu olduğunu söyleyenlerin oranı %54 noktasındadır.

ŞEKİL 10

Şekil 10'da jeotermal hizmetinden yararlanmayanların bu hizmetin verilmesinde en çok şikayetçi oldukları ,hizmetin çok pahalı olması %36, bu hizmetten yararlananların ve muhtemel yararlanacaklarının kentın lokal bir alanla sınırlı olması iddiası yer almaktadır.

ŞEKİL 11

Şekil 11’de özellikle hizmeti üreten kurum çalışanlarının hizmet sonrası tasarrufların daha çok şehir temizleme ve çöp toplama işinden sağlandığı %52 oranında ağırlıklı olarak şekilde görülmektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak, aslında Salihli belediyesinin jeotermal hizmetlerini sağlarken, etkinliğin üç kriter çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği görüşünderiz. Hizmetin kalitesinin iyi olduğu anket sonuçları göstermektedir.

Özellikle hizmetten yararlananların bu hizmetin kalitesinden memnun oldukları, hizmetin daha çok yeni olmasından dolayı teknik alt yapıdaki arızaların zaman zaman hizmeti kesintiye uğrattığı tesbiti yapılmıştır. Daha çok hizmet sistematığının yeni olmasının yarattığı şikâyetlerin olması, normal karşılanmalıdır.

Hizmetin yayıldığı alan itibariyle değerlendirme yapıldığında, aslında hizmetin lokal bir bölge içerisinde sıkıştığı görüntüsünü vermesi hizmetin etkinliği açısından olumsuz sayılsa bile, bu hizmetin gelecekteki muhtemel genişleme alanının büyüme göstereceği yapılan görüşmelerde tespit edilmiştir. Yalnız her genişlemenin yarattığı marjinal maliyetler belirli bir noktaya kadar düşeceği söylenebilir. Jeotermal kaynağının sınırlı olması nedeniyle, hizmetin genişlemesi beraberinde hizmetin kalitesini düşürme ihtimali her zaman mevcuttur. Optimal genişleme alanının aşılması halinde marjinal maliyetlerin yükseleceği ve hizmetin alansal büyüklüğünün belirli bir noktada durdurulması gerektiği söylenebilir. Salihlide sağlanan bu hizmetin alansal genişlemesi marjinal maliyetleri aşağıya indirecektir. Alansal genişleme ile beraber bu hizmetten fayda elde edenlerin büyüme göstermesi belediyenin bu hizmetin üretilmesinde etkin olduğu değerlendirmesi yapılabilir. Hâlihazırda bu hizmetin kullanıcılarının genel nüfus büyüklüğü açısından bakıldığında az olması, özellikle bu noktada hizmette etkin olunmadığı görüntüsü verse de, hizmetin daha yeni olması ve genişleme istidadı göstermesi açısından bu değerlendirmenin yapılması henüz erkendir. Kamusal kaynaklarında bu hizmette kullanılması özellikle sosyal adaletin sağlanması ve gelir dağılımının adil bölüşümü açısından, hizmetin geniş kesimlere ulaştırılması, yerel idarenin jeotermal hizmetinin üretim ve tüketim hizmetinde daha fazla etkin olacağı değerlendirme yapılabilir.

KAYNAKÇA

- BULUTOĞLU, Kenan(1997), Kamu Ekonomisine Giriş, Filiz Kitabevi
CERİTLİ, İsmail İ.(Nisan 2002), Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt 11, Sayı 2, "Yerel Kent Hizmetlerinin Verimli Sunumu Açısından En Uygun Kent Büyüklüğü ve Türkiye Örneği"
KELEŞ, Ruşen (1994), Yerinden Yönetim ve Siyaset,Cem Yayınları, 2. Baskı, İstanbul
KÜÇÜK, Bahattin (1995), "Yöneticinin Verimli Çalışma Stratejileri", Verimlilik Dergisi, sayı 2
MUTER, Naci Birol-ÇELEBİ, Kemal-SAKINÇ, Süreyya (2006), Kamu Maliyesi, Emek Matbaası, Manisa
NADAROĞLU, Halil (2001), Mahalli İdareler, Beta Basım, İstanbul
NEMLİ, Arif (1984), Kamu Maliyesine Giriş, Filiz Kitabevi, İstanbul
SAKINÇ, Süreyya (1997), C.B.Ü, İ.İ.B.F. Dergisi, Yönetim ve Ekonomi, Sayı:3, Manisa
ULUSOY, Ahmet – AKDEMİR, Tekin (2001), Mahalli İdareler, Seçkin Yayınevi, Ankara